

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/49/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8212204226
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8212204226.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Milana Šebeňa a JUDr. Ireny Dobňákovovej, v právnej veci žalobcu: CETELEM SLOVENSKO, a.s., so sídlom Panenská 7, 812 36 Bratislava 1, IČO: 35787783, právne zastúpeného JUDr. Helenou Strachotovou, usadenou euroadvokátkou, Hviezdoslavova 7, 036 01 Martin, proti žalovaným: 1/ T. U., nar. X.X.XXXX, 2/ T. U., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom S. XX, XXX XX X., obaja štátni občania SR, o zaplatenie 243,52 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 2C/119/2012 - 48 z 29.1.2013, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietavej časti vo veci samej, ako aj vo výroku o náhrade trov konania.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zastavil konanie v časti prevyšujúcej sumu 153,52 eur, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa proti žalovaným domáhal zaplatenia nesplatennej časti úveru vo výške 243,52 eur s príslušenstvom podľa Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 10.8.2009. Podaním zo dňa 28.1.2013 žalobca zobral žalobný návrh späť v časti prevyšujúcej sumu 153,52 eur a vo zvyšku na žalobe zotrval. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že podľa Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 10.8.2009 bol žalovaným poskytnutý úver vo výške 756,- eur na nákup spotrebného tovaru. Tento úver sa žalovaný v 1. rade zaviazal zaplatiť v 15 mesačných splátkach po 64,48 eur vždy k 15. dňu v mesiaci počnúc mesiacom september 2009. Listom z 11.4.2011 žalobca od zmluvy odstúpil. Zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy spotrebiteľov nezaväzujú, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Obč. zák.. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa, vrátane platenia zmluvnej pokuty, popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc v zmysle § 48 Obč. zák. postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Tým, že žalobca odstúpil od zmluvy, momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva. Žalobcovi tak vzniklo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Ak žalobca žalovaným poskytol peňažné prostriedky vo výške 756,- eur, z výpisu z úverových účtov predložených žalobcom vyplynulo, že žalovaný mu vrátili peňažné prostriedky v celkovej výške 928,60 eur. Žalovaný tak vrátili žalobcovi peňažné prostriedky vo vyššej sume, než im boli z jeho strany poskytnuté. Dlh tak zanikol splnením. Preto súd žalobu zamietol.

Výrok o náhrade trov konania súd prvého stupňa odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.. Poukázal na to, že žalobca v konaní neúspešný právo na náhradu trov konania nemal a úspešní žalovaní si náhradu trov konania neuplatnili.

Proti tomuto rozsudku, proti výroku o zamietnutí žaloby, podal včas odvolanie žalobca. Vytýka súdu prvého stupňa nesprávne skutkové i právne posúdenie veci. Namieťa právne závery súdu prvého stupňa založené na tom, že sa zmluva odstúpením od počiatku ruší. Žalobca postupoval v súlade s ustanovením § 13 ods. 3 zák. o spotrebiteľských úveroch. Podľa označeného ustanovenia, ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi. V rámci rovnosti postavenia účastníkov v právnych vzťahoch identický postup je nutné aplikovať aj na prípady odstúpenia od úverovej zmluvy vykonané zo strany veriteľa. Pri odstúpení od úverovej zmluvy nie je možné ani subsidiárne postupovať podľa Občianskeho zákonníka, pretože tento inštitút je priamo upravený v zákone o spotrebiteľských úveroch. Žalobca od zmluvy odstúpil pre opakované závažné porušovanie úverovej zmluvy žalovanými. Pre nesprávne posúdenie účinkov odstúpenia od zmluvy dospel súd k nesprávnemu posúdeniu výšky nároku žalobcu. Žalobca preto navrhuje, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie.

Žalovaní sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Odvolací súd prejednal podané odvolanie v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli súdu (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.). Pred vyhlásením rozhodnutia dal priestor žalobcovi, aby sa vyjadril k možnému použitiu tých ustanovení právnych predpisov, ktoré odvolací súd uviedol v žalobcovi doručenej výzve 8.10.2013.

Žalobca v odpovedi na označenú výzvu odvolacieho súdu (realizovanú v zmysle ust. § 213 ods. 2 O.s.p.) oznámil odvolaciemu súdu len to, že úverová zmluva je v súlade s ustanoveniami zákona o spotrebiteľských úveroch, platného v čase uzavretia zmluvy. Časť tejto zmluvy je priamo uvedená v úverovej zmluve a časť vo Všeobecných podmienkach pre poskytnutie spotrebiteľského úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy. Žalovaní mali podľa tejto zmluvy povinnosť vrátiť žalobcovi istinu úveru a zmluvne dohodnuté úroky a tiež hradiť poplatky spojené s úverom. Žalobca uplatňuje zaplatenie splatných a neuhradených splátok úveru v čase, kedy bola úverová zmluva platná a účinná. Právne posúdenie veci ponecháva žalobca s použitím jednotlivých právnych noriem na úvahe súdu.

Odvolací súd preskúmaval napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p.. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, nad rámec ktorých nebol oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmavať. Výnimkou by boli len prípadné vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobca ani žalovaní nenapadli výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý sa týka čiastočného zastavenia konania. V tejto časti teda rozhodnutie súdu prvého stupňa nadobudlo právoplatnosť a nebolo oprávnením ani povinnosťou odvolacieho súdu v odvolaní napadnutej časti rozsudku súdu prvého stupňa preskúmavať (§ 159 ods. 1, 2, § 206 ods. 2 O.s.p.). Vo vzťahu k ostatnej odvolaní napadnutej časti výroku rozsudku súdu prvého stupňa odvolací súd po realizácii prieskumnej činnosti v zmysle uvedených ustanovení O.s.p. dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa. Opäť je potrebné zdôrazniť viazanosť dôvodmi podaného odvolania.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaným bol poskytnutý úver na nákup spotrebného tovaru a prijali tak od žalobcu úver v celkovej výške 756,- eur.

Z obsahu listín, ktoré predložil do konania samotný žalobca, vyplynulo, že žalovaní žalobcovi plnili celkom sumu 958,64 eur. Ak súd prvého stupňa uvádza v dôvodoch svojho rozhodnutia plnenie

žalovaných v prospech žalobcu vo výške 928,60 eur, tento údaj v dôvodoch rozhodnutia nezodpovedá obsahu listinných dôkazov, aké sú obsahom spisu a ktoré predložil do konania samotný žalobca. Z prehľadu účtovných operácií, ako sú obsahom spisu na č.l. 27 až 32, vyplýva, že žalobca platby prijaté od žalovaných zaúčtoval na splnenie účtovaného poplatku za omeškanie, a to v dňoch 4.1.2010, 1.4.2010, 3.5.2010, 1.6.2010, 1.7.2010, 2.8.2010, 2.9.2010, 1.10.2010, 2.11.2010, 1.12.2010, 3.1.2011 a 1.2.2011, vždy po 5,16 eur, celkom 61,92 eur. Okrem toho dňa 4.1.2010 zúčtoval prijatú platbu od žalovaného ako poplatok za vstup do vymáhania vo výške 16,60 eur a 1.4.2010 poplatok za vstup do vymáhania vo výške 29,87 eur. Podobne zaúčtoval proti žalovaným poplatky za upomienky, a to 2.11.2009 vo výške 3,32 eur, 13.11.2009 vo výške 6,64 eur, 1.12.2009 3,32 eur, 15.12.2009 6,64 eur, 1.3.2010 3,32 eur a 15.3.2010 6,64 eur, t.j. na poplatkoch za upomienky celkom 29,88 eur. Celkom na účtovaných poplatkoch za omeškanie, poplatkoch za upomienky a poplatkoch za vstup do vymáhania tak žalobca zaúčtoval proti žalovaným sumu 138,27 eur.

Tieto sankcie, ktoré by mali súvisieť s porušením povinností dlžníkov vyplývajúcich zo zmluvy, môžu mať charakter iba zmluvnej pokuty. V samotnej zmluve výška týchto sankcií za porušenie povinností nie je upravená. Aj vo Všeobecných podmienkach žalobcu pre poskytnutie spotrebiteľského úveru je len odkaz na sadzobník, ktorý však nie je podpísaný žalovanými, ba ani žalobcom. Zmluvná pokuta žalovaných nemôže zaväzovať, pretože nie je obsiahnutá v žiadnom akte, ktorý by žalovaných zaväzoval. Takýmto aktom nie sú ani Všeobecné obchodné podmienky či sadzobník, ktoré nie sú nimi podpísané (§ 40 ods. 1, 3 Obč. zák.; porovnaj 2Cdo 245/2010). Podľa § 40 ods. 3 Obč. zák., písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé. Odhliadnuc od nedostatku písomnej formy treba uviesť, že Krajský súd v Prešove už v minulosti ako odvolací súd opakovane skonštatoval, že Všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiať len prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Netransparentnú inkorporačnú doložku vyhodnotil súd ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú inkorporačnú doložku ide aj vtedy, ak ju dodávateľ plnenia, ktorý vypracoval formulárovú zmluvu, uvedie menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy (viď napr. rozsudok KS v Prešove sp. zn. 6Co/135/2012 alebo 6Co/39/2011).

Odvolateľ v podanom odvolaní sa domáha aplikácie § 13 ods. 3 zák. o spotrebiteľských úveroch. Ním citované uvedené ustanovenie zodpovedá zneniu § 13 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z., účinného od 11.6.2010. Predmetná zmluva však bola uzavretá za účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z.. V zmysle § 25 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z., právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11.6.2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak. Ani odsek 2 citovaného ustanovenia neupravuje aplikáciu § 13 ods. 3, na ktorú odkazuje odvolateľ v podanom odvolaní. Za takéhoto stavu treba pri posudzovaní predmetnej právnej veci vychádzať z príslušných ustanovení zák. č. 258/2001 Z.z.. Tento v účinkoch odstúpenia od zmluvy veriteľom práve odkazuje poznámkou č. 9 na aplikáciu ust. § 48 Obč. zák.. Ak sa teda odvolateľ domáha aplikácie ustanovení Obchodného zákonníka, táto jeho odvolacia námietka, ktorou je odvolací súd viazaný, nemôže byť vyhodnotená ako dôvodná. Ak odvolateľ neuplatnil iné odvolacie dôvody, tento uplatnený odvolací dôvod nemôže privodiť zmenu napadnutej časti rozsudku. V ostatnom je potrebné odkázať na ustanovenia, ktoré odvolací súd uviedol vo výzve adresovanej žalobcovi z 8.10.2013 a v nadväznosti na už uvedené závery, týkajúce sa zmluvných pokút (poplatkov z omeškania, poplatkov za upomienky, poplatkov za vstup do vymáhania), treba uviesť aj to, že pri stave toho, čo žalobca voči žalovaným vykazoval ako zostatok dlhu, sú tieto sankcie neprimeranými. Žalovaní každopádne zaplatili žalobcovi na splnenie svojich povinností sumu 958,64 eur. Sankcie sú zjavne neprimeranými a nie sú ani podložené platným právnym úkonom, ktorý by takto zaväzoval žalovaných na splnenie týchto sankcií. Ak žalobca započítaval prednostne tieto plnenia na splnenie povinností žalovaných vo vzťahu k nemu, porušil aj ustanovenie § 566 ods. 2 Obč. zák., ktoré prednostne pri plnení zdôrazňuje zápočet plnenia na istinu. Týmto skutočnostiam sa však v podrobnostiach nevenuje odvolateľ ani v podanom odvolaní, ani v odpovedi na výzvu odvolacieho súdu. Aj s odkazom na tie ustanovenia, ktoré odvolací súd uviedol vo výzve adresovanej žalobcovi pred vyhlásením rozhodnutia, je dôvodným záver o tom, že ak žalovaní plnili žalobcovi celkom sumu 958,64 eur, svoje povinnosti v nadväznosti na odstúpenie od zmluvy voči žalobcovi splnili.

Ak zmluva uzavretá spotrebiteľom s dodávateľom umožňuje ľubovoľnú dodávateľa v tak závažnej otázke, ako je rozhodovanie o účele platby, a teda svojvoľné rozhodovanie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky, nerešpektujúc pritom určenie účelu platby zo strany spotrebiteľa, je zmluva v tejto časti hrubo nevyvážená. Ustanovenie zmluvy vedúce k takémuto stavu v neprospech spotrebiteľa, pokiaľ nie sú spotrebiteľom osobitne vyjednané, ale sú v rámci kontraktácie dodávateľom nadiktované v režime tzv. štandardnej typovej (adhéznej) zmluvy, ide vždy o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je vo formulárovej zmluve absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Obč. zák.).

Dodávateľ finančnej služby (oproti neznalému spotrebiteľovi) s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať dôsledky ich používania (§ 4 ods. 8 zák. č. 250/2007 Z.z.). Žalobca musí počítať s tým, že nárokom majúcim svoj základ v nekalej podmienke a jej použití súd nemôže poskytnúť právnu ochranu.

Ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami ako podstatná súčasť politiky ochrany spotrebiteľa EÚ sleduje rast kvality života bežných ľudí pri zohľadnení ochrany jej základných práv a oprávnených ekonomických záujmov (čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ, čl. 38 Charty základných práv EÚ). Súdny dvor EÚ vo viacerých svojich rozhodnutiach ustálil, že hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa možno napraviť iba pozitívnym zásahom - naplnením ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami (rozsudok Súdneho dvora ES Mostaza Claro C 168/05, Oceano Gruppo Editorial SA C 240/98 - C 244/98).

Z uvedených dôvodov, ak žalovaní plnili žalobcovi sumu 958,64 eur, je aj podľa odvolacieho súdu záver súdu prvého stupňa o tom, že ich dlh vo vzťahu k žalobcovi zanikol splnením, správny. Preto odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Uplatnené odvolacie dôvody sa nedotýkajú výroku o náhrade trov konania. Tento výrok je napadnutý len ako výrok súvisiaci alebo nadväzujúci na rozhodnutie vo veci samej. Ak bol potvrdený napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a absentovali dôvody odvolania proti výroku o náhrade trov konania, odvolací súd aj vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

V odvolacom konaní žalovaným trovy nevznikli. Neúspešný žalobca nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.